

Altalános vélemény, hogy a kultúra, de különösen a képzőművészet fejlődéséhez béke és gazdasági biztonság szükséges. Az inter arma silent Musae patinás mondás nagy általánosságban az igazságot fedi, azonban nem egy esetben egy-egy nemzet sajátos fejlődése ellentmond neki. Ha valaki egyszer például a magyar muzeológia történetét meg akarja írni, akkor annak a kulturális történelmi érdekesség mellett rá kell mutatnia egy sajátosan magyar jellemvonásra, amely ellentétben van a fent idézett közmondással.

A magyar muzeumok keletkezése és gyorsütemű fejlődése nem a béke és a gazdasági fellendülés napsütéses időszakában következett be, hanem a nemzeti megpróbáltatások nehéz évtizedeire esett. A szabadságharc előtti válságos korszak hívta életre az első magyar muzeumot, a Nemzeti Muzeumot, amelynek nagymérvű fejlődése az elnyomatás napjaiban bontakozott ki. A millenáris idők ünnepi levegőjében nem egy muzeum keletkezett, azonban ezeknek a gyűjteményeknek idegen mintaképektől való önálló fejlődése, a háború utáni gazdasági és lelki válság súlyos évtizedekben ment végbe. Ez a fejlődés szinte pénz nélkül, a lelkesedés lendítőerejével vitte elő a magyar muzeumok tökéletesedését. A Szépművészeti Múzeumnak a háború előtti évi négyszázezer pengős dotációjához képest, a mai alig harmincezer pengős állami támogatása élénk bizonyossága a szűkös lehetőségeknek és annak a gondterhes munkának, amelyet a muzeum vezetése és fejlesztése az illetékeseknek okoz. A vékonypénzűség ellenére is a muzeumok nem remélt arányban fejlődnek. A tudományos szempontoktól elavult gyűjteményeket átrendezik, új, önálló muzeumnak is beálló osztályokat szerveznek, úgy a külföldi, mint pedig a magyar művészekről vásárolt műtárgyakkal egyre gyarapítják és teljesebbé teszik a már meglévő anyagot és a muzeum gyűjteményeiről gazdag kiállítású tudományos katalógusokat készítenek. Ezt a lázas munkát nem bénította meg az örökös háborús veszély, minthogy nem tudta lefékezni a pénztelenséget sem.

A muzeumi állomány rohamos fejlődése következtében mindjobban érezhetővé vált a helyszűke. Egyes gyűjtemények lassan egészen kiszorultak és a múkincek a raktár homályába kerültek. Ez

Balás-Piry László

## Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **Megnyilt a XIX. és XX.**

Cím: **század**

**külföldi mestereinek**

Forrás: *Nemz. Újs.* **muzeuma**

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

volt a sorsa a XIX. és XX. század külföldi mestereinek is, a francia és a német festők kivételével, akik részére a magyar gyűjteményben szorítottak helyet. Ugyanekkor az Andrássy-ut 69. szám alatt *Modern Magyar Képtár* címen külön kis muzeum volt. Ez a gyűjtemény azonban nem tudott feladatának kellőképpen megfelelni, mert rendezése elavult és az anyaga a tízévi előtti modern magyar festészetéről nyújtott hiányos képet. Hogy a kis muzeum mennyire túlélte magát, arranévezve a nagyközönség mondta ki a leghatározottabban az ítéletet. Míg a Szépművészeti Múzeum multévi látogatóinak száma meghaladja a százezret, addig a *Modern Magyar Képtár* látogatói nem érték el az ötezres számot sem. A közönség részéről ez az ösztönös kritika is hozzájárult ahhoz, hogy Csánky Dénes főigazgató az élő magyar művészek alkotásait az anyaépületbe helyezte el, míg így a felszabadult Andrássy-uti termeket az anyaépületből kiszorult külföldi mesterek alkotásaival díszítette föl.

Tizennégy nemzet fainak művészi munkásságát láthatjuk egy muzeum ke-

retében bemutatva az Andrássy-uti reneszánsz stílusú palotában. A mult és jelen századi francia, német, olasz, spanyol, belga, holland, norvég, dán, svéd, finn, lett, lengyel, angol és horvát mesterek vonulnak itt fel, nem egyszer a legnagyobb művészek vezetése mellett. Az anyag nagy része évek óta láthatatlanul

húzódott meg a raktárakban és most, hogy végre napvilágra került, döbbenünk csak rá elmulthatatlan értékére, sajátos szépségére és vitathatatlan érdekességére. A régi vásárlások mellett frissítőleg hat az utóbbi években vett műtárgyak beiktatása, melyeknek révén nemcsak a tegnap, hanem a ma művészi problémáival is megismerkedhet a látogató. A nagy francia mesterek Courbet, Corot, Delacroix, Monet, Manet, a szobrász Rodin, Bourdelle, Maillol és Despiau mellett, a német Böcklin, Lenbach, Makart, Kaulbach, Uhde, Zügel, Menzel, Pettenkofen, Amerling, Danhauser, Waldmüller, a szobrász Hildebrand és Minne versenyeznek az angol Brown-al és Sauter-rel, a belga Maris-sal, Courtens-el és Meunier-rel. Itt láthatjuk a finn Galén-Kallela, Rissanen és Järnefelt, valamint a svéd Zorn és a lengyel Matejko, az olasz Segantini, Favretto és a modern Severini, Tozzi, Cassorati és Andreotti, valamint a nagy horvát szobrásznak, Mestrovicsnak örökértékű alkotásait.

Ennek a sokféle irányú és szellemű anyagnak a bemutatása próbára teszi a leggyakorlottabb rendezőt is. Ezt a próbát pedig sulyosítja maga az épület, amelynek alaprajza és a megvilágítása, mint azt az előző rendezés bizonyította, nem felel meg egészen egy muzeum követelményeinek. Csánky Dénes főigazgató azonban fáradtságot nem ismervé, a lehetőségekhez mérten olyan belső átalakítást végzett, amely lehetővé tette a ki-

Osztályozás

708

Idő:

1939. u.

Személy:

Helyszám:

falszínekkel, valamint a fényforrások irányításával, a derűs muzeumi atmoszférát. Akik a régi rendezésben ismerik a Andrássy-uti muzeumot, azok számára nemcsak meglepetést, hanem igazi élvezetet is jelent az új Külföldi Mesterek Muzeuma.

Az egyedülálló rendezés mellett külön kell megemlékeznünk, a gyűjteményhez méltó díszes kiállítású katalógusról. Ebben a vaskos könyvben nem száraz életrajzi adatokat kap az olvasó, hanem lebilincselő stílusban írt művészi jellemrajzokat is. Csánky Dénes főigazgató hosszú évek tudásának és egyéni élményeinek gazdag sokrétűségét öntötte ezekben a sorokba, melyek a látogatók számára nemcsak emlékrögzítő dokumentumok, hanem mint baráti utmutatók vezetnek be a művészlélek zárt világába. Az érdekes szövegrészt száz kitűnően sikerült fénykép illusztrálja.

A XIX. és XX. század külföldi mestereinek muzeuma nemcsak a nehéz időket élő magyarság kulturális fensőbbségének dokumentuma, hanem sovinizmus nélküli tudományos felfogásának is hű tükré.

Dr. Balás-Piry László

A Szépművészeti Múzeum igazgatósága közli, hogy a XIX.—XX. század külföldi mestereinek kiállítása a Régi Műcsarnok (Andrássy-ut 69.) épületében július hó 6-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor nyílik meg. Az új kiállítás a közönség számára szerda kivételével nyitva van minden nap 9-től 2 óráig. (Szerdán a kiállítás takarítás miatt zárva van.) Beleptidj 40 fillér. Vasárnap délelőtt 9—11 óra között a belépés ingyenes.